
2022-10-13

Bilden av Sverige i Baltikum

Kännedom, uppfattning och mediebilder av Sverige i Estland, Lettland och Litauen

Diarienummer: 10480/2021

Henrik Trygg/imagebank.sweden.se

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Kommentar: En ny svensktid och en ny Sverigebild?	4
Inledning	6
Sammanfattning	8
English summary.....	9
Undersökningens genomförande.....	11
Rapportens disposition	12
Kännedom och erfarenhet av Sverige	13
Attityder	16
Samarbete med Sverige.....	22
Mediebilder av Sverige	24
Avslutande kommentarer	28

Förord

Svenska institutet (SI) har i uppdrag att öka intresset och förtroendet för Sverige utomlands. Ett av myndighetens huvuduppdrag är att analysera bilden av Sverige hos olika målgrupper och i olika länder. Hur Sverige uppfattas och den bild som olika målgrupper har av Sverige spelar roll för att attrahera turism, talanger och investeringar till Sverige. Ett land som åtnjuter förtroende i omvärlden har även bättre förutsättningar för att få internationellt inflytande.

Sverige och de baltiska länderna flätas samman av såväl historiska som nutida band. Idag är kontakterna omfattande inom många områden och Sverige är närvarande i länderna genom inte minst näringsliv och utlandsmyndigheter. I Sverige finns ett stort antal personer som har rötter i de baltiska länderna. Sverige, Estland, Lettland och Litauen flätas också samman genom en värdegemenskap och en gemensam hållning i många internationella frågor.

Studien visar att bilden av Sverige är god i de baltiska länderna. Associationerna till Sverige är överlag mycket positiva och intresset för att resa till och samarbeta med Sverige är stort. Så är det även i Estland som delvis särskiljer sig genom att ha en mindre positiv syn på svensk samhällsutveckling. Att Sverige har ansökt om Nato-medlemskap har tagits emot mycket väl i alla de baltiska länderna och bedöms kunna ha bidragit till en mer positiv bild. Samtidigt har stora grupper i alla länderna låg kännedom om Sverige, vilket pekar mot att det även framöver finns behov av såväl kommunikations- som relationsskapande insatser.

Rapporten ska kunna tjäna som ett kunskapsunderlag för hur aktörer inom såväl det samlade Sverigefrämjandet som andra verksamheter kan dra nytta av den goda Sverige bilden. Vi hoppas också att rapporten kan bidra i det fortsatta arbetet att öka Sveriges attraktivitet hos relevanta målgrupper. Rapportförfattare är undertecknad.

Cecilia Andrae
Senior rådgivare, Enheten för Sverigebildsanalys

Kommentar: En ny svensktid och en ny Sverigebild?

Svenska institutets rapport om Sverige bilden i Baltikum visar att kännedomen om Sverige i de tre baltiska länderna är relativt hög. Den är visserligen inte lika hög som i de nordiska länderna men högre än i andra jämförbara länder. Själva Sverige bilden är mycket fördelaktig i alla tre länderna om än med vissa skillnader länderna emellan.

Låt oss börja med likheterna. Det finns tämligen stora likheter mellan länderna när det gäller de olika åldersgruppernas Sverige kännedom. Om jag kombinerar rapportens resultat med egna erfarenheter från de baltiska länderna tycker jag mig se ett mönster som kan vara till hjälp när det gäller att tolka rapportens resultat.

En äldre grupp bland allmänheten har en positiv men inte särskilt djup Sverige bild. Deras bild av Sverige är till stor del färgad av att de själva hade eller kände personer som hade anförvanter som under sovjettiden levde i exil i Sverige. Många av dem har dessutom besökt Sverige.

Nästa generation består av de som växte upp när förändringens vindar började blåsa i de baltiska länderna, och som läste Astrid Lindgrens Karlsson på taket om kvällarna. De deltog i många av de initiativ som organiserades i slutet av 80-talet för att stärka banden mellan de baltiska och svenska folken. Många fick sin första utlandserfarenhet utanför östblocket när de med skolan, kören eller folkdanslaget reste med färjan till Sverige för att träffa likasinnade på andra sidan Östersjön. Andra tillbringade ett läsår inneboende i en svensk familj. När det var dags för dem att göra entré på den svenska arbetsmarknaden fick många anställning hos svenska företag som samtidigt började expandera i Baltikum. Andra jobbar idag i företag och organisationer som har regelbundna kontakter med Sverige. I samma generation finns de som för en kortare eller längre tid jobbar i Sverige inom t ex byggnads- eller servicesektorn. Sammantaget är detta en generation som via erfarenheter i ungdomen eller genom arbete exponerats för Sverige, vilket resulterat i en djupare kännedom som gett en Sverige bild där såväl positiva som negativa sidor framträder.

Den yngsta generationen har präglats av de baltiska ländernas inträde i EU 2004. Deras Sverige bild är mer neutral. För dem är Sverige visserligen ett grannland men bara ett i raden av EU-länder som är öppna för turism, studier och arbete.

Lämnar vi likheterna mellan de tre länderna och fokuserar på skillnaderna är den mest iögonfallande skillnaden hur man i Estland har högst kännedom men även en minst positiv bild av Sverige. I framför allt Litauen men även i Lettland är kännedomen lägre men bilden mer positiv. Detta är tvärtemot det som vanligen observeras i SI:s studier, dvs ju högre kännedom, desto fördelaktigare bild.

I Estlands fall finns förklaringen förmodligen i den politiska debatten. Sedan början av 2000-talet har mycket av diskussionen kring landets ekonomiska och sociala utveckling kretsat kring tanken att Estland är ett nordiskt land. Utvecklingen i de nordiska länderna och framför allt Sverige är därför av stort intresse. Beroende på politisk ståndpunkt används Sverige som ett gott eller dåligt exempel i debatten, något som gett en politiserad men samtidigt även en mer mångfacetterad och kanske rent av en mer balanserad bild av Sverige. Här finns en

---

likhet med de nordiska länderna och det är värt att notera att andelen i Estland med en positiv bild av Sverige är i paritet med den i Norden.

I Lettland och Litauen är Sverige mindre närvarande i den politiska debatten. Sverige-bilden är därmed betydligt mindre politiserad och mer positiv. När det gäller positiv Sverige-bild sticker framför allt Litauen ut. Landet är ett av de länder som, enligt SI:s studier, har den mest positiva bilden av Sverige. Samtidigt är Litauen det land där kännedomen om Sverige är lägst. Kanske har de personliga banden med Sverige spelat in – i Litauen har man enligt SI:s studie flest personliga band till Sverige.

I Estland och Lettland talar man ibland om den ”goda svensktiden” (1561–1710). Frågan är om man idag inte kan tala om den ”nya svensktiden” – god eller inte får förbli osagt. Den nya svensktiden tog sin början omkring millennieskiftet med stora svenska investeringar, framför allt inom bank- och dagligvarusektorerna. Det är idag ytterst få balter som inte gör affärer med svenskägda företag för sina bankärenden eller livsmedelsinköp. Detta ger de baltiska länderna en unik position i världen när det gäller frekvensen av medborgarnas kontakter med svenskt näringsliv. Den svenska närvaron är så naturlig att man i mångt och mycket inte tänker på den som svensk. På något annat sätt är det svårt att förklara att varken SEB, Swedbank eller Rimi nämns i någon nämnvärd omfattning när respondenterna fritt får lista vad de associerar med Sverige.

När det gäller framtiden för dagens goda Sverige-bild i Baltikum kan man säga att vi idag skördar frukterna av de frön som såddes under 1980- och 1990-talen. Det är därför något oroväckande att se att kännedomen om Sverige och intresset för Sverige hos den yngre generationen är tämligen lågt. Man bör även ställa sig frågan hur den svenska debatten som fokuserar på de problem och utmaningar Sverige står inför påverkar Sverige-bilden i Baltikum.

Slutligen, i och med att en mycket stor andel av respondenterna anser att samarbetet med Sverige bör utökas finns det starka skäl att tro att kunskaperna om Sverige kommer att öka och ytterligare närma sig nivåerna i våra nordiska grannländer. Huruvida det kommer att förstärka eller försvaga den mycket positiva Sverige-bilden ligger i våra egna händer.

Anders Paalzow, Rektor, Stockholm School of Economics in Riga

---

Inledning

Svenska institutet (SI) verkar för att öka intresset och förtroendet för Sverige internationellt. För att bidra med insikter som kan vara relevanta för svenska aktörer som verkar utomlands genomför SI analyser av bilden av Sverige. Fokus för denna undersökning är bilden av Sverige i Estland, Lettland och Litauen. Studien inkluderar dels en perceptionsstudie av allmänhetens uppfattning om Sverige, dels en medieanalys. Syftet är att få en uppfattning om i vilken utsträckning rapporteringen och samtalet om Sverige bidrar till att forma bilden av Sverige.

Trots geografisk närhet och kontakter inom många områden har tidigare studier visat att kännedomen om Sverige i de baltiska länderna är låg. Utifrån det undersöks följande frågeställningar i den aktuella studien:

- Vilken kännedom om och typ av erfarenhet har allmänheten i de baltiska länderna av Sverige?
- Vilken attityd har allmänheten i de baltiska länderna till Sverige och vad Sverige associeras med?
- Är bilden av Sverige i förändring?
- Inom vilka områden anses Sverige ha relevant kunskap att bidra med?
- Vilka skillnader finns mellan ryskspråkiga och de som har estniska respektive lettiska som modersmål?

Sveriges relationer med de baltiska länderna är både breda och djupa inom områden som handel, politik, kultur, utbildning och turism. Genom näringsliv och utlandsmyndigheter har Sverige en tydlig närvaro i de baltiska länderna och inom ramen för europeiska, Östersjöregionala och nordisk-baltiska fora finns ett nära samarbete. Sverige och de baltiska länderna förenas även av en strävan att stödja utvecklingen i Europas östliga grannskap.

För att förstå banden mellan Sverige och de baltiska länderna kan vi blicka så långt tillbaka som till 1600-talet, då delar av dagens Baltikum var under svenskt styre och handel blomstrade. Att ett stort antal människor under andra världskriget flydde från de baltiska länderna till Sverige har också skapat band. Som en fond för dagens relationer finns även Sveriges erkännande och stöd i samband med de baltiska ländernas återvunna självständighet 1921, och på nytt i början av 1990-talet. Att Sverige har ansökt om Nato-medlemskap har skapat ett nytt band. Sverige är ännu inte medlem, men ansökan har tagits emot mycket väl i alla de baltiska länderna. I samband med att parlamenten ratificerade Sveriges anslutningsprotokoll betonades att ett svenskt Nato-medlemskap anses kunna öka säkerheten regionalt och stärka försvarsalliansen. Medierna har rapporterat i positiva ordalag om Sveriges ansökan och parlamentens hållning bedöms reflektera en positiv inställning även bland allmänheten.

Ytterligare ett ingångsvärde för studien är de värderingsmässiga skillnader som finns mellan Sverige och de baltiska länderna. Sverige kännetecknas av sekulära samt frihetliga värderingar¹. Även de baltiska länderna har sekulära värderingar, men i högre utsträckning

---

¹ Enligt World Value Survey som undersöker skillnader i värderingar hos människor i olika länder utifrån dimensionerna traditionella och sekulära värderingar samt överlevnads- och frihetsvärderingar.

än Sverige överlevnadsvärderingar. Även de ryskspråkiga minoritetsgrupper som finns i Estland och Lettland kan vara av betydelse för bilden av Sverige. Även om de idag är relativt väl integrerade finns undersökningar som bland annat visar att de i betydligt högre utsträckning vänder sig till ryskspråkiga informationskällor.

Sammanfattning

Positiv och stabil bild

Bilderna av Sverige är positiva i de baltiska länderna. Associationerna till Sverige är överlag positiva liksom synen på det svenska samhället som anses vara stabilt och ha en hög livskvalitet. Mest positiv är bilden av Sverige i Litauen. Även i Estland har en stor andel en positiv uppfattning av Sverige men allmänheten en något mindre positiv syn på det svenska samhället. Det gäller dock inte de ryskspråkiga som både i Estland och Lettland har en positiv uppfattning om Sverige.

Undersökningen visar också att bilderna av Sverige är stabila i de baltiska länderna. En majoritet har en oförändrad bild av Sverige. Bland de som fått en förändrad bild är det i Lettland och Litauen vanligast att den blivit mer fördelaktig. I Estland har dock lika många fått en mer fördelaktig som mindre fördelaktig bild.

SI har även undersökt kännedom och uppfattning om några andra länder. Av studien framgår att stora andelar bland allmänheten har en hög kännedom om Ryssland som samtidigt är det land lägst andelar har en positiv uppfattning om.

Erfarenhet av Sverige men stora andelar har låg kännedom

Att de baltiska länderna har kontakter med Sverige inom många områden tycks ha lett till en relativt stor erfarenhet av Sverige. Vanligast är att man har besökt Sverige och det är också relativt vanligt med personliga kontakter. Störst erfarenhet av Sverige har man i Estland och där är även kännedomen om Sverige störst. Samtidigt har stora andelar i alla länderna en låg kännedom om Sverige. Lägst är kännedomen om Sverige i Litauen.

Ryskspråkiga i Estland och Lettland har ungefär lika hög kännedom om Sverige som övriga, men i Estland har de mindre erfarenhet av Sverige än övriga.

Stort intresse för samarbete med Sverige

Inställningen till att samarbeta med Sverige är mycket positiv. En majoritet i de baltiska länderna uppger att de vill se ökat samarbete mellan det egna landet och Sverige. Sverige anses framförallt ha relevant kunskap och erfarenhet inom mänskliga rättigheter. Även svenska erfarenheter och kunskaper på miljöområdet rankas högt. Hälsa och social välfärd är det område allmänheten i de baltiska länderna anser är viktigast att adressera.

Mediebilder av Sverige

En medieanalys visar att nyhetsrapporteringen om Sverige var mest omfattande i Estland och nästan lika omfattande i Lettland. Minst har det rapporterats om Sverige i Litauen.

Rapporteringen i Norge, Danmark och Finland har varit nästan dubbelt så omfattande som i de baltiska länderna. Överlag har rapporteringen om Sverige varit neutral men särskilt i Lettland har det förekommit en del negativ rapportering. På ryska var rapporteringen i Estland och Lettland mer polariserad än på andra språk.

Sverige och coronapandemin var ett framträdande ämne och stundtals polariserat ämne i rapporteringen om Sverige i alla länderna. Olika typer av medier är en viktig informationskälla om andra länder, men rapporteringen om Sverige och pandemin tycks överlag inte ha gjort ett negativt avtryck hos en allmänhet i de baltiska länderna.

English summary

Positive and stable perception

The image of Sweden is positive in the Baltic countries. Associations with Sweden are overall positive, Swedish society is perceived as stable and Sweden is associated with a high quality of life. Of the countries surveyed, the perception of Sweden is the most favourable in Lithuania. In Estonia a large proportion of the general public also has a positive view of Sweden, but a somewhat less favourable view of Swedish society. The Russian-speaking population in both Estonia and Latvia have a positive opinion of Sweden.

The study also shows that the image of Sweden is stable in the Baltic countries; a majority state that their perception of Sweden hasn't changed. Among those who state that their perception has changed, in Latvia and Lithuania it has for the most part become more favourable. In Estonia, however, roughly the same shares of respondents state their perception of Sweden has become more, respectively less, favourable.

SI has also studied respondents' knowledge and perception of a few other countries. The study shows that large proportions of the general public have are highly familiar with Russia, which is at the same time the country among those included that respondents to the least extent have a positive opinion of.

Experience of Sweden but large shares have little knowledge

The Baltic countries' contacts with Sweden in many different areas seem to have resulted in a relatively extensive experience of Sweden. Having visited Sweden and having personal connections to people in Sweden are the most commonly stated experiences. Respondents in Estonia to the largest extent state to have experiences of Sweden and respondents are also familiar with Sweden to a greater extent than in the other countries. At the same time, large shares in all Baltic countries state that their familiarity with Sweden is low. Familiarity with Sweden is the lowest in Lithuania.

The Russian-speaking population in Estonia and Latvia have roughly the same level of familiarity with Sweden as the [countries'] majority population, whereas in Estonia the Russian-speaking population has somewhat less experience of Sweden compared to the majority population.

Considerable interest in cooperation with Sweden

Respondents have a favourable view to cooperation with Sweden. A majority in all Baltic countries state that they would like to see more cooperation between their own country and Sweden. The primary areas in which Sweden is perceived to have relevant knowledge and experience concerns human rights. Swedish experiences and knowledge in relation to the environment are also highly ranked. Health and social welfare is the area that respondents in the Baltic countries consider the most important area to address in their own countries.

Portrayal of Sweden in media/Images of Sweden in media

A media analysis shows that news reporting about Sweden was the most extensive in Estonia followed by Latvia. Media reporting about Sweden was the least extensive in Lithuania. News reporting about Sweden in Norway, Denmark and Finland was almost twice as extensive as the reporting about Sweden in the Baltic countries. Overall, news reporting about Sweden has been neutral, although especially in Latvia there has been a certain degree

---

of negative reporting. In Russian-language news media, reporting in Estonia and Latvia was generally more polarized than in other languages.

Sweden and the COVID-19 pandemic was a prominent and sometimes polarising topic in the reporting about Sweden in the Baltic countries. Different types of media are important sources of information about other countries, but the news reporting about Sweden and the pandemic does not appear to have resulted in a negative perception of Sweden among the general public in the Baltic countries.

Undersökningens genomförande

Studien utgår från en webbaserad enkätundersökning bland en allmänhet i Estland, Lettland och Litauen om deras kännedom och uppfattning om Sverige, samt en medieanalys.

Genomförandet av enkätundersökningen uppdrogs åt Enkätfabriken och datainsamlingen genomfördes under oktober 2021. Resultaten bygger på enkätsvar från slumpmässigt utvalda respondenter i respektive land som är 18 år eller äldre². Enkäten baseras på ett frågeformulär som översattes till respektive lands språk. Merparten av frågorna var flervalfrågor med en femgradig skala³, men även några fritextfrågor förekom. Sammanlagt besvarades enkäten av drygt 3 000 respondenter, omkring 1 000 per land.

Målsättningen med undersökningen var att undersöka allmänhetens attityder till Sverige i respektive land. För att säkerställa detta gjordes ett urval med fokus på representativitet i befolkningen. I varje land sattes en matris upp över befolkningens sammansättning med målsättningen att få motsvarande sammansättning i undersökningen. Det innebär exempelvis att åldersfördelning, könsfördelning och utbildningsnivå bland de som deltagit i undersökningen ska motsvara den för befolkningsurvalet som helhet. Under insamlingen skedde en kontinuerlig granskning av representativiteten mot landets befolknings-sammansättning. Efter genomförandet kontrollerades representativiteten igen. I de fall den avvek har en viktning av svaren gjorts⁴.

De insamlade svaren har genomgått en kvalitetskontroll med fokus på att exkludera oseriösa svar. Det har skett genom att exempelvis studera tidsåtgången för svaren, identifiera respondenter som genomgående anger samma svar eller där fritextsvaren består av orimligheter.

Genomförandet av medieanalysen uppdrogs åt Whispr group som analyserat hur det rapporterats om Sverige i redaktionella nyhetsmedier och sociala medier i Estland, Lettland och Litauen. Fokus har varit på att analysera de ämnen och narrativ som präglar nyhetsrapporteringen och diskussionerna i sociala medier. Även sentiment och huruvida Sverige har en central roll ingår. Analysen omfattar perioden oktober 2019 till maj 2022 och inkluderar alla de baltiska länderna och såväl estniska, lettiska och litauiska som ryska medier i Estland och Lettland.

För datainsamlingen konstruerades Booleanska söksträngar på de relevanta språken för att samla in omnämmanden om Sverige på redaktionella och sociala medier. Källorna inkluderade utvalda nyhetsmedier och sociala medier som forum, bloggar, Twitter, öppna konton på Instagram och Facebook, Tumblr, YouTube, reviews och Reddit. Sökningarna gjordes i analysverktyget Brandwatch. De mest delade nyhetsartiklarna från Brandwatch som nämnde Sverige jämfördes med resultat från analysverktyget Buzzsumo.

För att analysera innehållet i artiklar och inlägg kategoriserades och lästes ett slumpmässigt urval av artiklar och inlägg. Urvalet var statistiskt säkerställt och analysen av urvalet bedöms vara generaliserbart till alla artiklar och inlägg om Sverige under perioden. Omnämmanden

² Panelema som valts ut i respektive land följer den ISO-certifiering som finns för paneler. Det säkerställer en hög transparens kring panelens uppbyggnad och hanteringen av panelister. Panelema är rekryterade genom mixade metoder.

³ Frågorna besvarades genom att respondenterna ombads att ange sin självskattade kännedom och uppfattning.

⁴ Det innebär att underrepresenterade grupper fått en tilldelad vikt som gör att deras svar väger tyngre än de från överrepresenterade grupper. Viktning har i olika utsträckning gjorts i samtliga länder.

om Sverige kodades utifrån på förhand utvalda ämnen och narrativ som präglade rapporteringen och diskussionerna på sociala medier⁵. Kodning gjordes även av sentiment och huruvida Sverige har en central roll i omnämnandena.

Rapportens disposition

Studien undersöker kännedomen om och erfarenheten av Sverige i de baltiska länderna, liksom attityden till Sverige. Likaså undersöks inom vilka områden Sverige anses ha kompetens och erfarenheter att bidra med.

I ett efterföljande avsnitt redogörs för en mediananalys av rapporteringen om Sverige och samtalet om Sverige i sociala medier.

Avslutningsvis sammanfattas och kommenteras resultaten i studien samt möjligheter och utmaningar för det samlade Sverigefrämjandet.

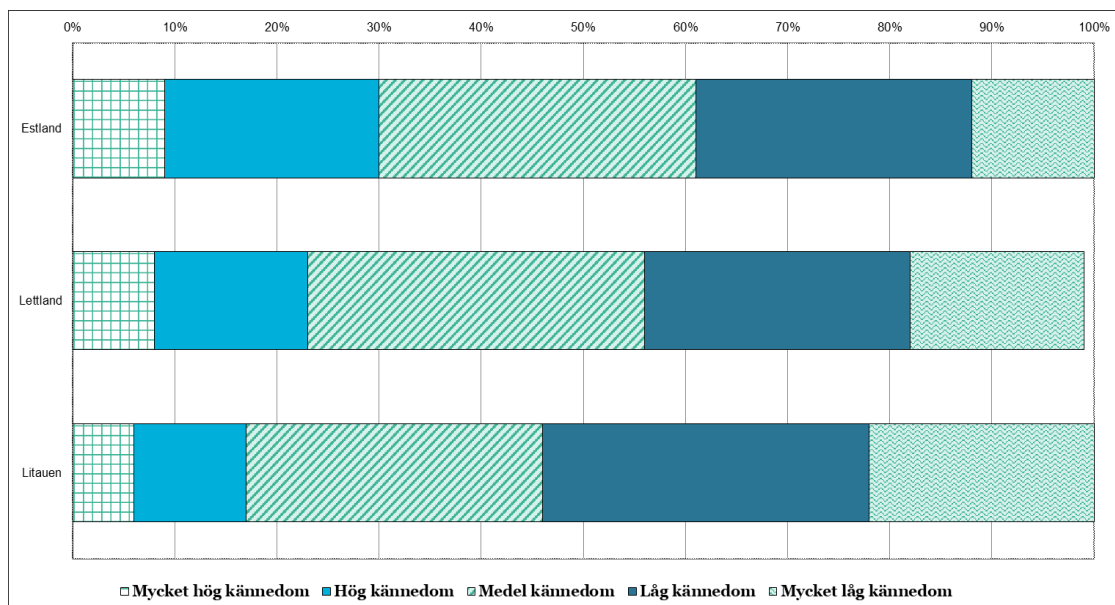
⁵ De på förhand utvalda 15 ämnena var sport, näringsliv/handel, hälsa/covid, kultur, turism, politik/välfärd, innovation, hållbarhet, brottslighet, natur, invandring/migration, utbildning, försvar/Nato, jämställdhet och övrigt

---

Kännedom och erfarenhet av Sverige

Kännedomen om Sverige är relativt låg i de baltiska länderna. I Lettland och Litauen har förhållandevis låga andelar bland allmänheten har hög kännedom om Sverige och stora andelar har låg kännedom. Högst är kännedomen om Sverige i Estland, där en tredjedel har hög kännedom om Sverige. Estland är även det land där man har mest erfarenhet av Sverige och där man placerar sig närmast de nordiska länderna avseende kännedom och erfarenhet. I Estland har en nästan lika stor andel som i Danmark och Finland hög kännedom om Sverige⁶.

Den högre kännedomen i Estland skulle eventuellt kunna förklaras av att det finns omfattande kontakter inom en rad områden, till exempel att turismen från Estland till Sverige är mer omfattande än från Lettland och Litauen⁷. Det är också möjligt att den högre kännedomen kan förklaras av en mer omfattande nyhetsrapportering. Lägst är kännedomen om Sverige i Litauen där knappt en femtedel har hög kännedom.

Figur 1. Kännedom om Sverige bland en allmänhet i Estland, Lettland och Litauen. Andel respondenter med olika grad av kännedom om Sverige. Med hög kännedom avses de som svarat att de har en hög eller mycket hög kännedom om Sverige. På motsvarande sätt anses de som svarat att de har en låg eller mycket låg kännedom om Sverige ha låg kännedom

Sverige associeras med exempelvis kungadöme, kryssningar och välfärdsstat när respondenterna associerar fritt, vilket pekar mot att en allmänhet i de baltiska länderna inte blandar ihop Sverige med något annat land. Det pekar även mot att bilden av Sverige är relativt uppdaterad. Flyktingar och migration tas i högre grad upp i Estland än i de andra länderna men utgör en liten del av respondenternas fria associationer.

Många har låg kännedom

Även om Sverige inte blandas samman med andra länder tycks det finnas en stor okunskap då det i alla länderna är fler som har en låg än hög kännedom om Sverige. Detta innebär en

⁶ Följande andelar har hög kännedom om Sverige i de nordiska länderna: Norge (53 %), Finland (39%), Danmark (39%) och Island (21 %)

⁷ Yearbook of Tourism Statistics, Data 2014 – 2018, 2020 Edition (tillvaxtverket.se)

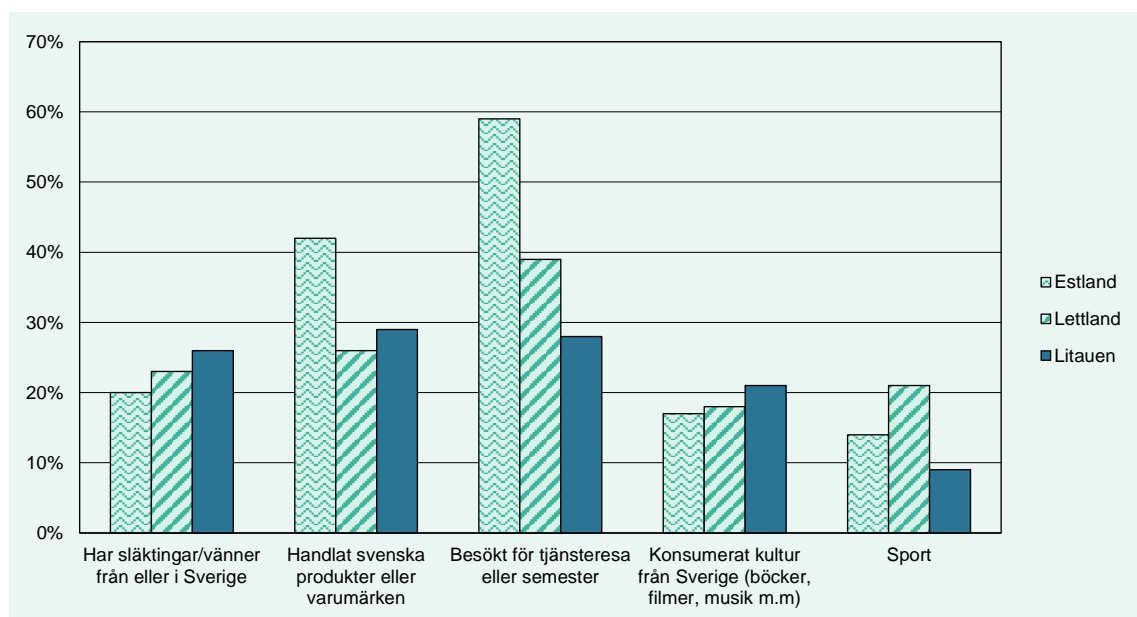
tydlig skillnad jämfört med de nordiska länderna där endast några procent uppger att de har en låg kännedom om Sverige.

I Litauen har unga mellan 18–25 år en något högre kännedom om Sverige än övriga respondenter, något som inte är fallet i de andra länderna. En bidragande orsak kan vara att de i högre utsträckning än unga i de andra länderna har släktingar eller vänner i Sverige, liksom att de i relativt stor utsträckning tar del av information om Sverige. Sverige tycks ha en dragningskraft och vara något att aspirera mot, vilket bland annat skulle kunna förklaras av att Sverige varit synligt under självständighetsrörelsen men också av att en del högt uppsatta officiella företrädare har starka Sverigekopplingar.

Hög kännedom om Ryssland

Utöver kännedomen om Sverige har SI även undersökt graden av kännedom om USA, Ryssland, Tyskland, Danmark och Finland. Ryssland är det land som flest har en hög kännedom om i både Lettland och Litauen. I Estland är Finland det land som flest har en hög kännedom, följt av Ryssland. Bidragande orsaker till den höga kännedomen bedöms vara geografisk närhet, betydande ryskspråkiga minoriteter i Estland och Lettland samt de omfattande kontakterna mellan Estland och Finland.

Unga Lettland och Litauen har en ungefär lika hög kännedom om Ryssland, USA och Tyskland samt i Estland om Ryssland, USA och Finland⁸, runt 40 procent. Möjliga förklaringar skulle kunna vara att unga har en annan orientering än övriga grupper, andra intressen och en annan erfarenhet av Ryssland.

Figur 2: Erfarenheter av Sverige. I enkäten ställdes frågan ”Vilka erfarenheter, om några, har du av Sverige?”. I grafen visas de svarsalternativ som i genomsnitt var vanligast i de baltiska länderna.

⁸ I Estland har nästan 50 procent av de unga hög kännedom om Finland.

Erfarenheter av Sverige

Att de baltiska länderna ligger i Sveriges geografiska närområde och har kontakter med Sverige inom en rad områden tycks ha lett till att allmänheten har en relativt stor erfarenhet av Sverige. Det är mycket få i de baltiska länderna som helt saknar erfarenhet av Sverige, precis som i de nordiska länderna.

I störst utsträckning har man i de baltiska länderna erfarenhet av Sverige genom besök i landet eller köp av svenska produkter. I tredje hand har man personliga relationer i Sverige som släktingar och vänner. Studien visar att de baltiska länderna tillsammans med Norden är en grupp länder som genom släkt och vänner har betydligt fler personliga band till Sverige än vad andra länder i världen har. Allra vanligast är det i Litauen att man har släktingar eller vänner i Sverige och unga mellan 18–25 år har det i ännu större utsträckning än övriga. Det är överraskande mot bakgrund av att både Estland och Lettland historiskt haft mer omfattande kontakter med Sverige. En delförklaring skulle kunna vara att svenska företag under lång tid varit mycket stora arbetsgivare i Litauen.

I Estland har man störst erfarenhet av att ha besökt Sverige för semester eller arbete. Det har drygt sex av tio gjort, vilket är nästan lika många som i Norge och något fler än i Danmark och Island⁹. Möjliga förklaringar kan vara turism men även affärskontakter, arbete i Sverige och personliga kontakter. Unga i Estland och även Lettland har dock mindre erfarenhet av Sverige än övriga.

Av studien framgår också att ryskspråkiga i Estland överlag har mindre erfarenhet av Sverige än övriga och nästan en femtedel saknar helt erfarenhet av Sverige. Det kan jämföras med sex procent bland övriga respondenter. I Lettland har ryskspråkiga överlag ungefär lika stor erfarenhet av Sverige som övriga.

Begränsad erfarenhet av svensk kultur, sport och media

Att ta del av ett annat lands kultur, sport eller media kan ge olika typer av erfarenhet och bidra till att forma människors bild av ett land. I de baltiska länderna har man dock begränsad erfarenhet av Sverige inom dessa områden.

Ungefär en av fem har tagit del av svensk kultur, jämfört med i genomsnitt drygt tre av tio i Norden¹⁰. Betydligt fler män än kvinnor i de baltiska länderna har sett Sverige delta i samband med sport och endast några procent av allmänheten i Estland och Lettland har tagit del av media om Sverige. Litauen sticker ut då nästan en av fyra uppger att de tagit del av media om Sverige, trots att nyhetsrapporteringen om Sverige är betydligt mindre omfattande än i Estland och Lettland¹¹.

Av undersökningen framgår också att erfarenheterna av att bo eller studera i Sverige är mycket små i de baltiska länderna, vilket följer ett mönster från andra delar av världen.

---

⁹ I Finland har 76 procent besökt Sverige, i Norge 69 procent, i Danmark 58 procent och på Island 52 procent, enligt SI:s undersökning Bilderna av Sverige i Norden (www.si.se)

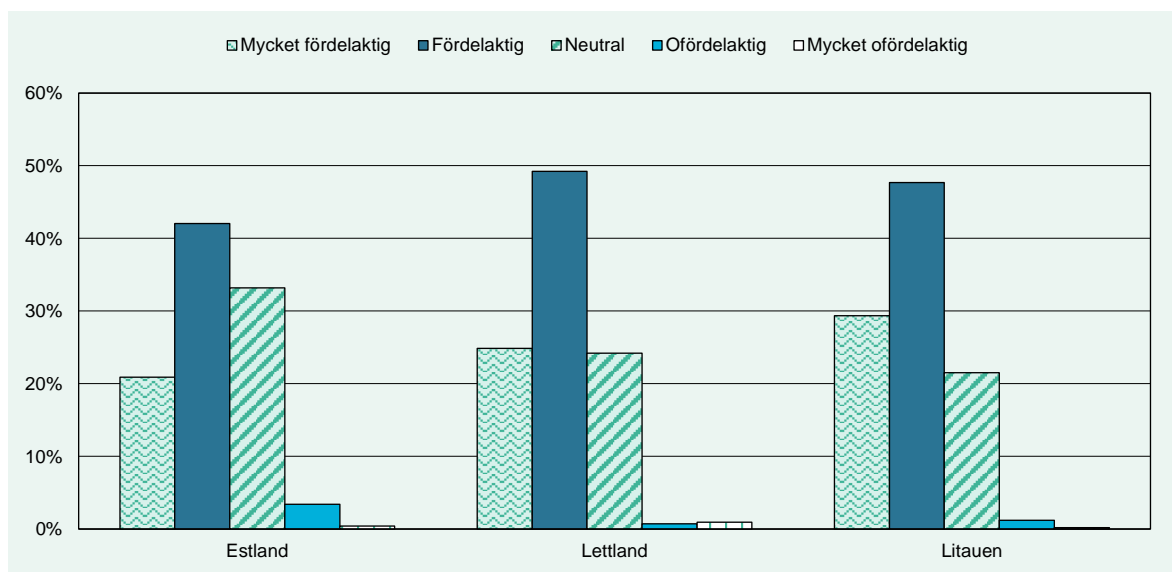
¹⁰ I Finland har 35 procent tagit del av svensk kultur, i Norge 42 procent, i Danmark 23 procent och på Island 27 procent.

¹¹ För information om nyhetsrapporteringen, se avsnittet Mediebilder av Sverige

Attityder

Bilden av Sverige är positiv i de baltiska länderna¹². Det svenska samhället anses vara stabilt och ha en hög livskvalitet. Mest positiv är bilden av Sverige i Litauen där nästan åtta av tio har en positiv bild. Men även i Lettland och Estland har stora andelar en positiv uppfattning om Sverige. Lägst är andelen i Estland där resultatet motsvarar den genomsnittliga andelen i Norden med en positiv bild av Sverige. Estland särskiljer sig också i en baltisk kontext genom att allmänheten delvis har en mindre positiv syn på det svenska samhället.

Undersökningen visar även att bilden av Sverige är stabil då en majoritet i alla länderna har en oförändrad bild av Sverige. Bland de som fått en förändrad bild är det i Lettland och Litauen fler som fått en mer fördelaktig bild än en mindre fördelaktig bild. I Estland tycks bilden av Sverige vara något mer polariserad då lika många fått en mer fördelaktig respektive en mindre fördelaktig bild.

Figur 3: Attityd till Sverige. I enkäten ställdes frågan "Baserat på allt du vet eller hört om Sverige, vad är din övergripande uppfattning om Sverige?". Respondenterna fick följande fem svarsalternativ: "Mycket fördelaktig", "Fördelaktig", "Neutral", "Ofördelaktig" och "Mycket ofördelaktig".

Minst fördelaktig bild av Ryssland

SI har undersökt kännedomen om några andra länder än Sverige. Av studien framgår att Ryssland är det land som lägst andelar har en positiv uppfattning om och stora andelar har en negativ uppfattning. I Litauen har endast 15 procent en positiv uppfattning om Ryssland. Något fler har det i Estland och Lettland, knappt 30 procent. Näst efter Ryssland är USA är det land som minst andelar i de baltiska länderna har en positiv uppfattning om.

Högst kännedom om Sverige i Estland – minst positiv bild

Flera av SI:s tidigare studier har visat att grupper med högre kännedom om Sverige har tenderat att ha en mer fördelaktig bild av Sverige. Den nordiska kontexten visade sig vara ett undantag. I Norden är bilden av Sverige inte mer positiv än i andra delar av världen, trots att kännedomen om Sverige är betydligt högre.

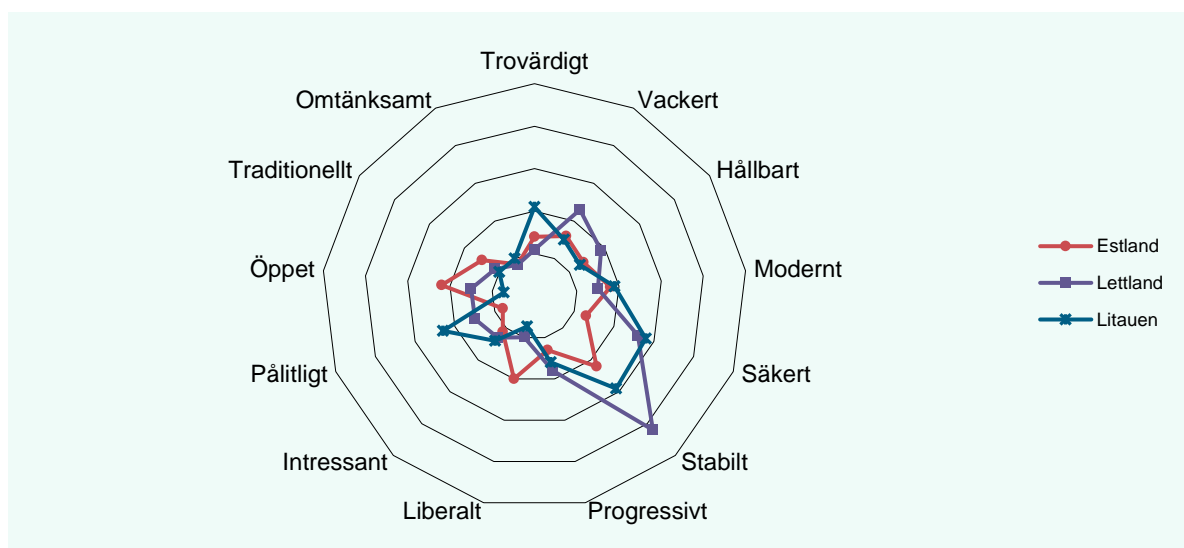
¹² Med positiv bild avses att man har en fördelaktig eller mycket fördelaktig bild av Sverige

Den aktuella studien pekar mot att det inte heller i de baltiska länderna finns ett samband mellan en högre kännedom och en mer positiv bild av Sverige. Mest positiv är bilden av Sverige i Litauen där kännedomen är lägst. I Estland, där kännedomen om Sverige är högst, har en mindre andel än i de andra länderna en positiv uppfattning om Sverige. Möjliga förklaringar är att allmänheten i Estland något oftare tar del av information om Sverige, att de i högre utsträckning har sett, läst och hört om Sverige kopplat till migration och brottslighet, samt att Sverige i högre utsträckning används som ett exempel i den inrikespolitiska debatten.

Sverige anses vara stabilt och ha hög livskvalitet

Inställningen till Sverige och associationerna är övervägande positiva. Sverige anses vara stabilt, vackert och en plats med hög livskvalitet, samt ett land som har positiva relationer med andra länder¹³. Samtidigt framgår också att uppfattningen om det svenska samhället delvis går isär. Liksom vad gäller kännedom och erfarenheter särskiljer sig Estland.

Figur 4: Associationer till Sverige. I enkäten ställdes frågan ” Vilka av följande egenskaper, om några, associerar du med Sverige?”. Respondenterna fick 25 svarsalternativ och kunde välja fem av dessa. Runt hälften av svarsalternativen är positiva och hälften negativa. Vissa alternativ utgör värderingar som inte går att klassa som positiva eller negativa, som till exempel ”progressiv”. I grafen visas de svarsalternativ som i genomsnitt var vanligast i de baltiska länderna.

Annan syn på det svenska samhället i Estland

När respondenterna får välja vilka attribut de förknippar Sverige med anger man i Lettland och Litauen främst ”stabilt”, följt av ”säkert”. I Estland anses Sverige utöver stabilt även vara ”öppet” och ”liberalt”. Valfärd och samhälle är vanliga associationer i alla länderna och flyktingar och migration utgör en relativt liten del av respondenternas fria associationer till Sverige. De senare är något vanligare i Estland än i de andra länderna.

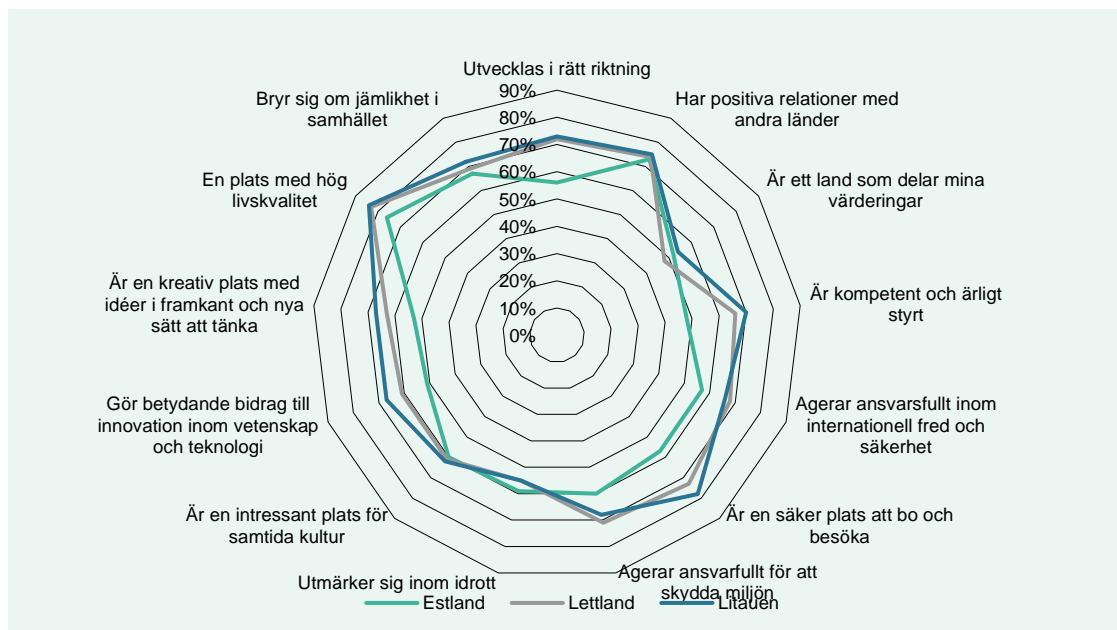
SI har också undersökt i vilken utsträckning allmänheten instämmer i olika påståenden om Sverige¹⁴. I Lettland och Litauen anser stora andelar, ungefär sju av tio, att Sverige är en säker plats att bo och arbeta på, att Sverige utvecklas i rätt riktning och att Sverige styrs på ett kompetent och ärligt sätt. I Estland framträder en annan bild då knappt sex av tio anser att Sverige är en säker plats att bo och arbeta på, samt att Sverige utvecklas i rätt riktning. Det är

¹³ I enkäten ställdes frågan ”Vilka av följande egenskaper, om några, associerar du med Sverige?” följt av flervalsalternativ. Respondenterna har även fritt fått ange vad de associerar med Sverige, samt ange i vilken utsträckning de instämmer i olika påståenden om Sverige.

¹⁴ Med instämmer avses här svarsalternativen ”instämmer helt” eller ”instämmer delvis”

större andelar än i Norden men mindre än i de andra baltiska länderna¹⁵. Att Sverige är kompetent och ärligt styrt anser knappt hälften av respondenterna i Estland, vilket innebär att påståendet är ett av de som man i lägst utsträckning instämmer i.

I Estland instämmer man dock i lika hög utsträckning som i de andra länderna i påståendet att Sverige är ett land som ”delar mina värderingar”. Det indikerar att det i grunden finns en samhörighet och en positiv bild av Sverige men att det bitvis finns en kritisk blick på den svenska samhällsutvecklingen och hur aktuella utmaningar hanteras, något som kan ha påverkat bilden av Sverige.

Figur 5: Associationer till specifika aspekter av Sverige. I enkätundersökningen ställdes frågan ”I vilken utsträckning håller du med om följande uttalanden om Sverige?” Respondenterna gavs 13 påståenden om Sverige och ombads på en femgradig skala ange i vilken grad man håller med om påståendena. I grafen visas andelen som angav att man höll med i någon utsträckning, dvs de som angav ”instämmer helt” eller ”instämmer delvis”.

Mer polariserad bild av Sverige i Estland

Högutbildade och boende i större städer i Estland har en något mer positiv uppfattning om Sverige än övriga, men ännu mer positiv är bilden av Sverige bland de som själva angett att de står antingen längst till höger eller längst till vänster på en politisk skala¹⁶.

Samtidigt finns skillnader mellan höger- respektive vänsterorienterade i synen på Sverige. De som är vänsterorienterade instämmer i högre utsträckning än övriga i flera påståenden om Sverige och det svenska samhället och deras främsta associationer till Sverige är stabil, pålitlig och säker. Högerorienterade, som överlag har en mycket positiv uppfattning om Sverige, instämmer i lägre utsträckning i flera påståenden om Sverige och deras vanligaste associationer till Sverige är liberalt, öppet och nedåtgående. När de fritt får ange associationer förekommer ofta välfärd men också flyktingar och coronapandemin. Det kan peka på att det inom denna grupp finns en mer varierad, eller polariserad, bild av Sverige.

¹⁵I Norden anser i genomsnitt knappt 30 procent att Sverige utvecklas i rätt riktning och drygt hälften anser att Sverige är en säker plats att bo och arbeta på. Motsvarande andelar i Central- och Östeuropa är i genomsnitt ungefär 65 procent.

¹⁶ Respondenterna svarar utifrån en femgradig skala

Positiv syn på Sverige bland ryskspråkiga

Bland ryskspråkiga i Estland är det ungefär lika många som bland övriga respondenter som har en positiv uppfattning om Sverige men de ryskspråkiga i Estland tycks ha en mer positiv syn på det svenska samhället. De instämmer exempelvis i högre utsträckning än övriga i påståendena att Sverige utvecklas i rätt riktning, samt är en säker plats att bo på och besöka och en något större andel än bland övriga anser att Sverige styrs på ett kompetent och ärligt sätt.

Även i Lettland har de ryskspråkiga en positiv uppfattning om Sverige; det har tre fjärdedelar och de har även en positiv syn på det svenska samhället. Stora andelar anser att Sverige utvecklas i rätt riktning, är en säker plats och styrs på ett kompetent och ärligt sätt.

Mindre positiv syn på det svenska samhället bland unga i Estland

Unga i Estland instämmer i lägre utsträckning än andra respondenter i de baltiska länderna i flera av påståendena om Sverige och det svenska samhället. Bland unga i Estland är inställningen till Sverige ofta ungefär densamma som och ibland mindre positiv än bland en allmänhet i de nordiska länderna. Hälften av de unga i Estland anser att Sverige är en säker plats att bo och besöka, jämfört med drygt 70 procent bland unga i Lettland och Litauen.¹⁷ Och endast drygt en tredjedel bland de unga i Estland anser att Sverige styrs på ett kompetent och ärligt sätt. Det kan jämföras med runt 70 procent av de unga i Lettland och Litauen.

En förklaring kan vara att unga i Estland oftare läser och hör om Sverige samt att de uppger att de sett, läst och hört om andra ämnen än unga i Lettland och Litauen. Drygt en femtedel bland de unga i Estland uppger att de har sett, läst och hört om Sverige kopplat till brottslighet och våld. Lika många har sett, läst och hört om migration. Dessa två ämnen förekommer inte bland dem som unga i Lettland och Litauen uppger att de sett, läst eller hört om kopplat till Sverige.

Svenskar uppfattas som lugna och vänliga

En allmänhet i de baltiska länderna har överlag en samstämmig och positiv bild av svenskar som i hög utsträckning associeras med attribut som bland annat vänliga och lugna. Därutöver finns vissa skillnader mellan länderna. I Estland anses svenskar även i hög utsträckning vara öppna (open minded) medan en av de vanligaste associationerna i Lettland är att svenskar är pålitliga. En allmänhet i Litauen associerar i hög utsträckning svenskar med attribut som avslappnade och roliga. Bland de attribut som svenskar associeras med förekommer även politiskt korrekt. Det anser ungefär en av fem i Estland respektive Lettland och motsvarande siffra i Litauen är 14 procent. Detta är jämförbart med andelarna i de nordiska länderna¹⁸.

Sverige mycket attraktivt som turistdestination

Överlag framgår av undersökningen att Sverige har en dragningskraft inom många områden. Allra mest attraktivt är Sverige som turistdestination. Ungefär 80 procent i alla de baltiska länderna anser att Sverige är attraktivt som turistdestination, en något större andel än i Norge, det nordiska land där flest, nästan tre fjärdedelar, anser det. Sveriges hantering av

¹⁷ I Norge instämmer 63 procent i påståendet att Sverige är en säker plats att bo på och besöka, i Finland 49 procent, i Danmark 45 procent och i Island 57 procent, enligt SIs undersökning Bilderna av Sverige i Norden (www.si.se).

¹⁸ I Norge associerar 21 procent svenskar med attributet politiskt korrekt, i Finland 30 procent, i Danmark 34 procent och i Island 14 procent. I undersökningen av bilderna av Sverige i Central- och Östeuropa fanns inte politisk korrekt med i listan över attribut.

coronapandemin tycks inte ha påverkat Sveriges attraktionskraft inom detta område. Även svenska produkter och varumärken, och Sverige som ett land att bo och arbeta i, har stark attraktionskraft. Det finns dock vissa skillnader mellan länderna. I Lettland och Litauen är det fler än i Estland som anser att Sverige är ett attraktivt land att bo och arbeta i.

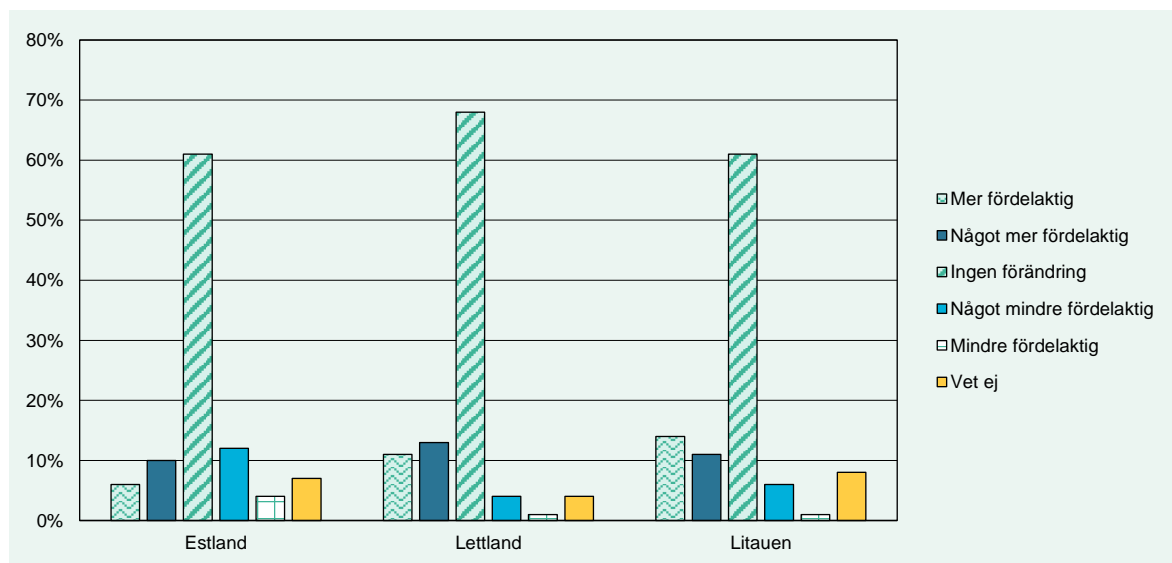
Sverige som studiedestination och som ett land att göra affärer med är områden som respondenterna i lägre utsträckning uppfattar som attraktiva. De andelar som anser det överstiger dock 50 procent i samtliga länder.

Överlag stabil bild av Sverige

Utöver att vara positiv är bilden av Sverige sammantaget stabil. En klar majoritet i alla de baltiska länderna anger att deras bild av Sverige inte har förändrats det senaste året.¹⁹

Bland de som fått en förändrad bild är det i Litauen och Lettland betydligt fler som fått en mer fördelaktig uppfattning än en mindre fördelaktig; ungefär 25 procent respektive ungefär fem procent. Estland sticker ut något i sammanhanget. Bland de som där fått en förändrad bild av Sverige har lika många fått en mindre fördelaktig som en mer fördelaktig bild. Det är vanligt att migration och brottslighet uppges vara anledningar till en mindre fördelaktig bild. Bland de som fått en mer fördelaktig bild tas ibland Sveriges hantering av coronapandemin upp som en anledning.

Bland unga i alla de baltiska länderna är det fler än bland övriga respondenter som fått en mer fördelaktig bild av Sverige. I Estland utgör detta en kontrast till de ungas något mer negativa syn på det svenska samhället.

Figur 6. Förändring av Sverigebilden. I enkäten ställdes frågan ”Har din bild av Sverige förändrats under det senaste året, och i så fall hur?”. Respondenterna gavs sex svarsalternativ: ”Mer fördelaktig”, ”Något mer fördelaktig”, ”Ingen förändring”, ”Något mindre fördelaktig”, ”Mindre fördelaktig” och ”Vet ej”.

En polariserad bild

Politisk orientering tycks påverka i vilken utsträckning man har fått en förändrad bild av Sverige. Gruppen högerorienterade i Estland särskiljer sig även genom att en större andel

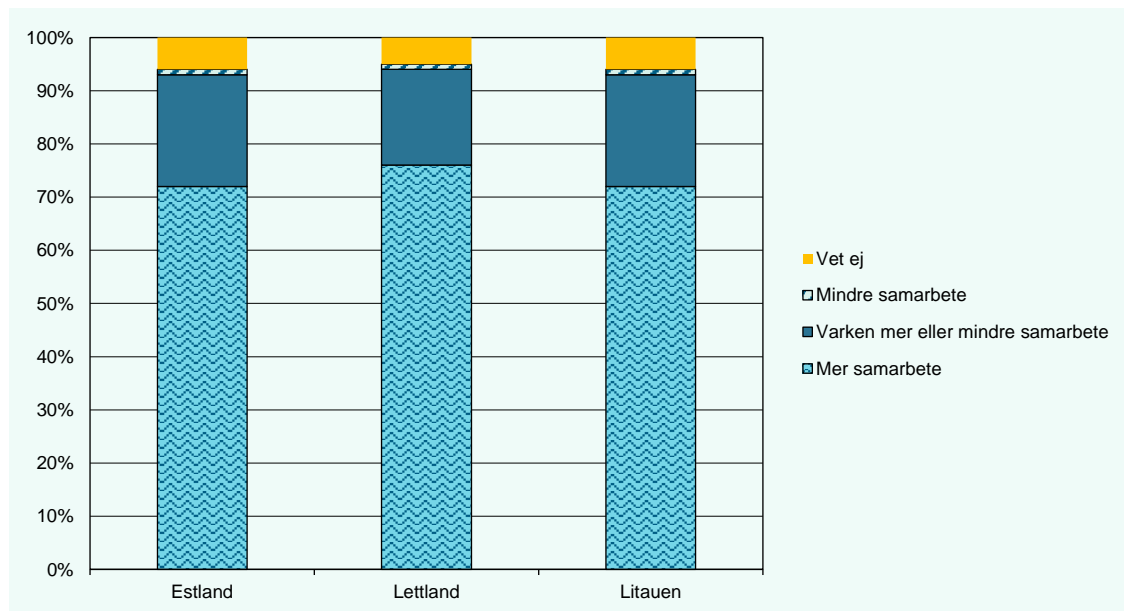
¹⁹ I enkäten ställdes frågan ”På vilket sätt har din uppfattning om Sverige förändrats det senaste året?”.

bland dem än bland övriga respondenter fått en mindre fördelaktig uppfattning om Sverige det senaste året och färre har en oförändrad bild. Detta kan tolkas som att högerorienterade har en mer polariserad bild av Sverige än andra och att deras bild i högre utsträckning än bland övriga tycks vara i förändring. Migration och flyktingar uppges ofta vara en anledning till en mindre fördelaktig bild, medan Sveriges hantering av coronapandemin tas upp som en anledning till en mer fördelaktig bild.

Samarbete med Sverige

Inställningen till att samarbeta med Sverige är mycket positiv i de baltiska länderna. En majoritet uppger att de vill se ett ökat samarbete mellan det egna landet och Sverige.²⁰ Högst är andelen i Lettland där nästan 80 procent vill se ett ökat samarbete. I Estland och Litauen är motsvarande andelar drygt 70 procent. Bland unga i alla länderna är det fler än bland genomsnittet som vill se ett ökat samarbete med Sverige, runt 90 procent.

Figur 7. Samarbete mellan Sverige och det egna landet. I enkäten ställdes frågan "Skulle du vilja se mer eller mindre samarbete mellan (respektive land) och Sverige? Respondenterna gavs fyra svarsalternativ: "Mer samarbete", "Varken mer eller mindre samarbete", "Mindre samarbete" och "Vet ej".

För att få en uppfattning om intresset och förutsättningarna för samarbete mellan Sverige och de baltiska länderna har SI undersökt allmänhetens inställning till samarbete med Sverige och vilken kunskap och erfarenhet Sverige uppfattas kunna bidra med. För att få en djupare bild av den kontexten och de möjligheter som finns för svenska aktörer har SI även undersökt vilka utmaningar en allmänhet i de baltiska länderna anser är viktigast att adressera i det egna landet. Kunskapen möjliggör en analys av inom vilka områden Sverige och svenska aktörer i de olika länderna har störst möjligheter och förutsättningar att utveckla samarbeten.

Hälsa och social välfärd viktigaste området att adressera

I alla de tre baltiska länderna anses hälsa och social välfärd vara det viktigaste området. En möjlig förklaring är de påfrestningar som coronapandemin inneburit för både individer och samhällen. Därefter anses anti-korruption både i Lettland och Litauen vara viktigast. I Estland är dock det näst viktigaste området desinformation och falska nyheter. Att även politisk polarisering där anses vara ett av de viktigaste områdena bidrar ytterligare till att särskilja Estland från Lettland och Litauen där mänskliga rättigheter respektive utbildningsfrågor följer efter anti-korruption.

²⁰ I enkäten ställdes frågan "Skulle du vilja se mer eller mindre samarbete mellan [respektive land] och Sverige?"

Bland unga i alla länderna anses mänskliga rättigheter vara det viktigaste eller näst viktigaste området.

Sverige anses främst kunna bidra inom mänskliga rättigheter och miljö

Undersökningen ger en tydlig bild av inom vilka områden de baltiska länderna anser att Sverige har relevant erfarenhet och kunskap. Främst är det inom mänskliga rättigheter. Även svenska erfarenheter och kunskaper på miljöområdet rankas högt i samtliga länder. Jämställdhet i Estland, hållbar tillväxt i Lettland och klimatförändringar i Litauen är också områden där man uppfattar att Sverige har relevant erfarenhet och kompetens.

Att inställningen till samarbete med Sverige är så positiv utgör en viktig utgångspunkt för framtida kontakter och samarbeten. Det är också positivt att allmänheten i de baltiska länderna känner till att Sverige har relevant kunskap och erfarenhet inom profil- och styrkeområden som mänskliga rättigheter och miljö. Samtidigt tycks det finnas behov av att öka kännedomen om att Sverige har kunskap och erfarenhet även inom områden som hälsa och social välfärd, anti-korruption och desinformation, som alla anses vara viktiga utmaningar i de baltiska länderna.

Mediebilder av Sverige

Olika typer av medier kan nå stora delar av allmänheten och är de vanligaste informationskanalerna när allmänheten i de baltiska länderna informerar sig om andra länder. Det pekar mot mediernas betydelse i att bidra till att forma människors bild av ett land. Utöver en perceptionsstudie inkluderar den aktuella studien därför även en medieanalys. Av den framgår hur omfattande rapporteringen om Sverige och samtalet i sociala medier har varit, vilka ämnen som varit framträdande, om Sverige varit i fokus och vilket sentiment som förekommit. Utifrån perceptionsstudien och medieanalysen är det möjligt att dra slutsatser om i vilken utsträckning och hur nyhetsrapporteringen och samtalet om sociala medier haft en påverkan på bilden av Sverige.

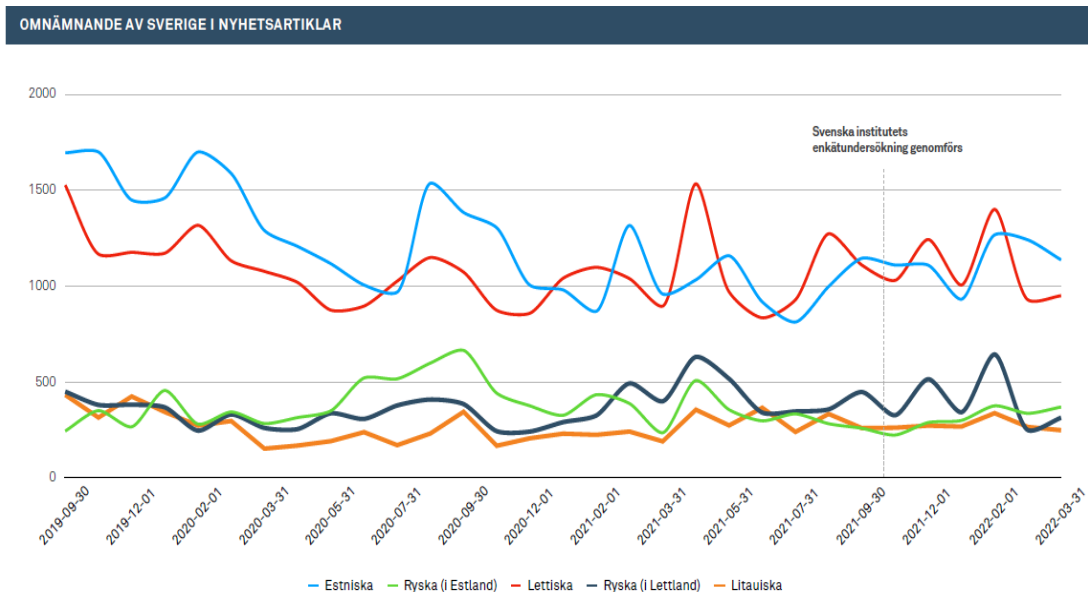
Tidigare undersökningar har visat att det ofta finns en skillnad mellan Sverige-bilden och medie-bilden av Sverige. Människors bilder av andra länder tenderar att vara stabila. De byggs upp under lång tid, genom olika kanaler och även utifrån egna erfarenheter och värderingar. Nyhetsrapporteringen är händelsestyrd och de porträtteringar av ett land som förekommer återspeglas inte alltid i människors bild av ett land. Intryck från nyhetsrapportering och sociala medier kan dock bidra till att bygga på, bekräfta eller utmana människors befintliga bild av Sverige.

I Estland läser eller hör man oftast om Sverige

I Estland är den viktigaste informationskanalen om andra länder digitala nyhetsmedier följt av TV och sociala medier. Sociala medier och TV är de viktigaste kanalerna i Lettland. Litauen särskiljer sig genom att TV är den vanligaste informationskanalen följt av digitala nyhetsmedier. Bland unga i alla länder är det vanligast att man informerar sig om andra länder via sociala medier.

Vanligast i alla länderna är att man tar del av nyheter eller information om Sverige vecko- eller månadsvis och i Estland gör man det i högst utsträckning. Endast några procent i varje land läser eller hör om Sverige dagligen. Studien visar också att ungefär en femtedel av respondenterna i Estland respektive Lettland följer ryskspråkiga medier.

Figur 8: Omnämning av Sverige i nyhetsartiklar mellan 30 september 2019 och 31 mars 2022.

Mest rapportering om Sverige i Estland

Medieanalysen visar att rapporteringen om Sverige varit mest omfattande i Estland och nästan lika omfattande i Lettland²¹. En jämförelse med Norge, Danmark och Finland under den aktuella perioden visar att det publicerats nästan dubbelt så många artiklar i de nordiska länderna.²² I Estland utgjorde rapportering om Sverige på ryska ungefär 30 procent av den totala rapporteringen om Sverige och en något mindre andel i Lettland, ungefär 25 procent.²³ Rapporteringen om Sverige var övervägande neutral på alla språk förutom ryska, något som pekar på en mer polariserad rapportering.

Sverige tas i rapporteringen oftast upp tillsammans med andra länder och är inte i fokus, något som är tydligast i Estland. Medieanalysen visar också att rapporteringen om Sverige förekommit i de största nyhetsmedierna i Estland, Lettland och Litauen. Undantaget är ryskspråkiga medier i Estland och Lettland där rapporteringen om Sverige inte förekommit i de största nyhetsmedierna.

Sverige och coronapandemin har engagerat

Utöver ämnen som kultur, sport, politik och välfärd har artiklar om Sverige och coronapandemin de senaste åren varit framträdande i nyhetsrapporteringen om Sverige i de baltiska länderna. En majoritet av nyhetsartiklarna om Sverige och pandemin har ett negativt sentiment och ett vanligt narrativ är att Sverige misslyckats med att hantera pandemin. Litauen är det enda land där ett neutralt sentiment genomsyrar rapporteringen och ibland finns även en viss lutning åt det positiva sentimentet.

Positiva mediebilder av Sverige

Inom flera andra ämnen syns i alla länderna positiva porträtteringar av Sverige. Det gäller bland annat rapporteringen om Sveriges agerande för Ukraina, ett Nato-medlemskap och mot Rysslands gripande av Aleksej Navalnyj. Överlag genomsyras rapporteringen kring dessa

²¹ Mellan 30 september 2019 och 31 mars 2022

²² I de baltiska länderna publicerades mellan 30 september 2019 – 31 mars 2022 drygt 105 000 artiklar och i Norge, Danmark och Finland publicerades drygt 173 000 artiklar.

²³ För mer information om metod för medieanalysen, se avsnittet Undersökningens genomförande

händelser av ett narrativ om Sverige som beslutsamt och rationellt. Ämnen som brottslighet, migration, hållbarhet och det svenska samhällsstyret har inte varit särskilt framträdande. Endast i Litauen fick hållbarhet ett visst genomslag. Näringsliv var ett något mer framträdande tema i nyhetsrapporteringen som vanligen berörde positiva eller neutrala ämnen, t ex att svensk ekonomi klarade sig väl under pandemin, svenska företags verksamhet i de baltiska länderna, svensk design i produkter samt innovationer.

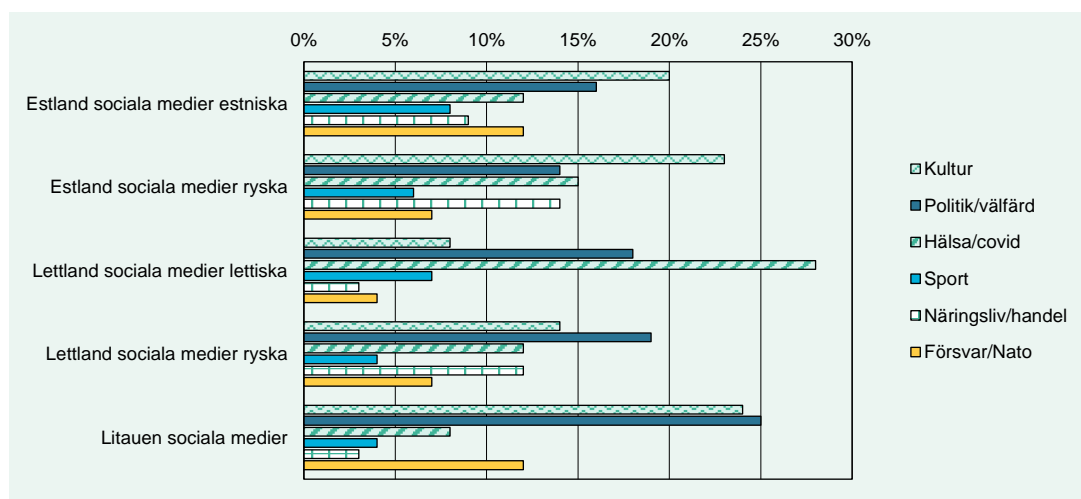
Vad man sett, läst och hört om Sverige

Samtidigt som till exempel brottslighet och migration inte varit särskilt framträdande ämnen i nyhetsrapporteringen så uppger nästan en av tre i Estland att de sett, läst eller hört om brottslighet och våld kopplat till Sverige²⁴. Lika många anger hälsofrågor och social välfärd och ungefär en femtedel anger migration. I Lettland och Litauen finns brottslighet, våld eller migration inte med bland de ämnen som man i högst utsträckning sett, läst eller hört om kopplat till Sverige. Social välfärd är det ämne man i högst utsträckning sett, läst och hört om, i Lettland följt av turism och hälsofrågor och i Litauen av natur och hälsofrågor.

Undersökningen visar också att det finns skillnader mellan vänster- respektive högerorienterade respondenter i Estland. Vänsterorienterade uppger att de i störst utsträckning sett, läst och hört om social välfärd, följt av hälsofrågor och sport. Bland högerorienterade har man istället i högst utsträckning sett, läst eller hört om brottslighet och våld kopplat till Sverige, följt av hälsofrågor och migration.

Sociala medier

I sociala medier framträder delvis andra ämnen än i nyhetsrapporteringen. Ämnena tenderar att vara desamma i estniska, lettiska och ryskspråkiga sociala medier: kultur, Sverige och coronapandemin och politik och välfärd, även om de utgör olika stor del av samtalen om Sverige. Våren 2022 blev även försvar och Nato ett framträdande ämne på estniska, på ryska i Estland och Lettland, och på litauiska. Sverige var i fokus och sentimentet mer positivt än negativt.

Figur 9: De mest framträdande ämnena i samtalet om Sverige i sociala medier i Estland, Lettland och Litauen mellan 30 september 2019 och 31 mars 2022.

²⁴ SI har inom ramen för perceptionsstudien undersökt vilka ämnen respondenterna sett, läst och hört om kopplat till Sverige. Respondenterna fick möjlighet att välja upp till tre svarsalternativ från en lista med fördefinierade teman.

Sveriges strategi för att hantera coronapandemin diskuterades i alla länderna. På estniska lyftes strategin oftast fram som ett intressant exempel och både för- och nackdelar diskuterades, vilket ledde till en övervägande neutral mediebild av Sverige. På ryska i Estland var ämnet däremot polariserat, med stora andelar negativa respektive positiva inlägg. De delar av samtalet som hade ett positivt sentiment kom särskilt från inlägg som menade att den svenska ekonomin klarade sig bättre än andra länders. I Lettland bidrog inlägg om Sverige och coronapandemin till att driva ett negativt sentiment och en majoritet av inläggen var kritiska till Sverige. Detsamma gällde inläggen på ryska i Lettland. Även i Litauen förekom kritiska inlägg men samtalet om Sverige och coronapandemin hade ändå till största delen ett positivt sentiment.

Ibland har det förekommit en viss kritik i ryskspråkiga sociala medier kopplat till exempelvis HBTQ-frågor och kring vad som uppges vara ett alltför ”feminiserat” Sverige. Sveriges hållning har dock i andra sammanhang framhållits som något positivt. Den övergripande bilden från särskilt Estland och Litauen var att Sverige är ett föredömligt land som står upp för sina värderingar även i samband med kritiska händelser.

Exempel på ämnen som, utöver Sveriges Nato-ansökan, haft positiva narrativ kring Sverige är bland annat näringsliv, politik och välfärd där flera av inläggen på ryska i Lettland berör Sveriges hållning till Ryssland, som får gehör. I Litauen lyfts Sverige som ett föregångsland ur ett välfärdsperspektiv.

Avslutande kommentarer

Mellan Norden och världen

Banden mellan Sverige och de baltiska länderna är omfattande och det har fått genomslag. Sverige-bilden i de baltiska länderna placerar sig i flera avseenden mellan de nordiska länderna och andra länder, till exempel i Central- och Östeuropa. Att det i Estland är ungefär lika många som i en del nordiska länder som besökt Sverige har sannolikt bidragit till att man där har den högsta kännedomen om Sverige. Även en mer omfattande nyhetsrapportering om Sverige kan ha bidragit, liksom de nära banden mellan Estland och Finland, då Finland kan fungera som en brygga till Sverige. Sammantaget kan Estland i förhållandet till Sverige beskrivas som det mest nordiska av de baltiska länderna.

Till bilden hör också att många i de baltiska länderna har en låg kännedom om Sverige, vilket särskiljer de baltiska länderna från de nordiska. Ryskspråkiga i Estland och Lettland har ungefär lika hög kännedom om Sverige som övriga, i linje med att de är relativt väl integrerade i sina respektive länder.

Positiv och stabil men varierande bild av Sverige

Av undersökningen framgår att bilden av Sverige är övervägande positiv och stabil i de baltiska länderna. De flesta har en oförändrad bild av Sverige som anses vara ett modernt och vackert land med hög livskvalitet och goda relationer med andra länder.

Mest positiv är bilden av Sverige i Litauen där en sammantaget stor andel har en positiv bild av svensk samhällsutveckling. En låg kännedom om Sverige samt en mindre omfattande och mer neutral nyhetsrapportering än i de andra länderna kan vara bidragande orsaker. Att man i något högre utsträckning än i de andra länderna har personliga kontakter med Sverige kan också ha påverkat.

Mindre positiv syn på svensk samhällsutveckling i Estland

Även i Estland har en majoritet bland allmänheten en positiv uppfattning om Sverige och en lika stor andel som i de andra länderna anser att Sverige är ett land som delar deras värderingar. Det gäller även ryskspråkiga. Samtidigt finns i Estland en annan bild av det svenska samhället än i de andra länderna. Färre anser att Sverige är ett säkert land som utvecklas i rätt riktning och att Sverige styrs på ett ärligt och kompetent sätt. Estland sticker också ut genom att lika stora andelar bland de som fått en förändrad bild av Sverige fått en mindre fördelaktig respektive mer fördelaktig bild. En bidragande orsak kan vara att man i Estland i större utsträckning tar del av information av Sverige och att man har sett, läst och hört om Sverige kopplat till brottslighet och våld samt migration. Dessa teman förekommer i låg utsträckning i nyhetsrapporteringen om Sverige, som överlag är neutral, men allmänheten tycks genom olika kanaler ha tagit till sig information om delar av den svenska samhällsutvecklingen som man ser kritiskt på. Det kan också spela in att Sverige i högre utsträckning än i de andra länderna utgör ett exempel i den inrikespolitiska debatten.

Studien visar också att högerorienterade, liksom vänsterorienterade, har en mer positiv uppfattning om Sverige än övriga. Samtidigt kopplar högerorienterade samman Sverige med attribut som liberalt, öppet och nedåtgående. Ett antagande är att såväl ideologiska skillnader som värderingskillnader bidrar till att påverka bilden av Sverige.

Coronapandemin och bilden av Sverige

Sveriges hantering av coronapandemin har varit framträdande i nyhetsrapporteringen och i samtalet om Sverige i sociala medier. Ämnet har varit polariserat och rapporteringen stundtals negativ, något som överlag inte tycks ha påverkat bilden av Sverige i en mindre fördelaktig riktning. Ibland uppges Sveriges hantering av pandemin istället vara en anledning till en mer fördelaktig bild av Sverige. Bland de som fått en mindre fördelaktig bild i Estland anges ibland migration och även brottslighet vara anledningar till det. Utifrån att det är ämnen som en allmänhet har sett, läst och hört om kan nyhetsrapporteringen ha bidragit till en förändrad bild av Sverige.

Unga i alla länderna har i större utsträckning än andra fått en mer fördelaktig bild av Sverige. Detta är intressant bland annat utifrån att deras främsta informationskälla om andra länder är sociala medier, där samtalet om Sverige ibland är polariserat. En möjlig förklaring är att andra intryck, som exempelvis besök och släkt och vänner i Sverige, varit av en ännu större betydelse.

God jordmån för Sverigekommunikation och främjande

Överlag bedöms förutsättningarna för svenska aktörer som verkar i de baltiska länderna vara goda. En viktig utgångspunkt är den positiva bilden av Sverige och det stora intresset för samarbete. Att fler bland de unga än bland allmänheten generellt fått en mer fördelaktig bild av Sverige det senaste året, och har ett mycket stort intresse för samarbete med Sverige, är positivt inför framtiden.

Olika typer av kommunikations- och främjandeinsatser kan utgå ifrån intresset för samarbete med Sverige och från den positiva bilden. Det är också viktigt att fortsätta arbetet med kännedomshöjande insatser för att bidra till en djupare och mer uppdaterad kunskap om Sverige och det svenska samhället. Vid utformandet av kommunikationsinsatser är det även viktigt att utgå ifrån att det finns skillnader mellan olika grupper avseende kännedom och uppfattning om Sverige. Sammanfattningsvis kan kommunikationen om Sverige ta sin utgångspunkt i svenska styrkeområden samt i behov och intressen i de baltiska länderna.